

Bir Devlet Hastanesinde Meydana Gelen İş Kazalarının Retrospektif Değerlendirmesi/Retrospective Evaluation of Occupational Accidents Occurred in A State Hospital

Hülya KULAKÇI ALTINTAŞ¹, Dilara OĞUZHAN KARADAVUT²

1. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, hulyakulak@yahoo.com

2. Zonguldak Atatürk Devlet Hastanesi, dilaraoguzhann@gmail.com

Gönderim Tarihi | Received: 27.02.2024, Kabul Tarihi | Accepted: 21.12.2024, Yayımlanma Tarihi | Date of Issue: 31.12.2024

Atıf | Reference: KULAKÇI ALTINTAŞ, H.; OĞUZHAN KARADAVUT, D. (2024). Bir Devlet Hastanesinde Meydana Gelen İş Kazalarının Retrospektif Değerlendirilmesi. *Sağlık Akademisi Kastamonu (SAK)*, 9(3), s.418-427 DOI: <https://doi.org/10.25279/sak.1443754>

Öz

Giriş: Hastaneler yüksek riskli çalışma ortamı olması sebebiyle özellikle hastane çalışanlarının sağlığı ve güvenliği, sağlık hizmetlerinin kalitesi ve etkinliği açısından son derece önemlidir. Dolayısıyla, hastanelerde yaşanan iş kazalarının önlenmesi hem çalışanların hem de hastaların sağlığını korumak için en önemli stratejilerden biridir. **Amaç:** Bu çalışma, bir devlet hastanesinde 2018-2022 yılları arasında meydana gelen iş kazalarını retrospektif olarak değerlendirmek amacıyla yürütüldü. **Gereç ve Yöntem:** Araştırmanın evrenini, bir devlet hastanesinde 2018-2022 yılları arasında meydana gelen toplam 109 iş kazasına ait dosya oluşturdu. Dosyalarda, kaza yaşayanların yaş, cinsiyet ve meslek grubu özellikleri, meydana gelen iş kazalarının gerçekleştiği yıl, oluş saati, türü, gerçekleştiği birim, iş görmezlik rapor durumu ve iş görmezlik gün sayısı değerlendirildi. Veriler SPSS 25.0 paket programına aktarıldı. Verilerin analizinde ortalama, standart sapma, frekans ve yüzde değerleri kullanıldı. **Bulgular:** Bu çalışmada, iş kazası geçiren çalışanların %49.5'i (n=54) 40 yaş ve üzeri grupta, %57.8'i (n=63) erkek, %32.1'i (n=35) temizlik personeli ve %23.9'u (n=26) hemşiredir. Meydana gelen iş kazalarının en fazla 2022 yılında (%26.6) ve 08.01-12.00 saatleri arasında (%42.2) gerçekleştiği; kesici-delici alet yaralanmalarının (%44.0) ilk sırada yer aldığı ve kazalarının en fazla acil biriminde (%26.6) gerçekleştiği; kaza geçirenlerin %17.4'ünün (n=19) iş görmezlik raporu aldığı ve alınan iş görmezlik rapor gün ortalamasının 6.42 (SS=5.35) olduğu tespit edildi. **Sonuç ve Öneriler:** Araştırmada, temizlik personeli ve hemşirelerin en fazla iş kazası yaşadığı, kesici-delici alet yaralanmalarının en fazla görüldüğü, en fazla acil birimlerde iş kazası yaşandığı, iş kazalarının sıklıkla 08.01-12.00 saatleri arasında geliştiği belirlendi. Hastane çalışanları için anket ve izlem çalışmalarının yapılması, iş kazalarına ait kayıt dışı verilerin değerlendirilmesine, iş kazalarının kök-neden analizlerinin yapılmasına ve iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hastane, İş sağlığı, İş güvenliği, İş kazası, Retrospektif

Abstract

Introduction: Since hospitals are high-risk working environments, the safety and health of hospital employees are extremely important in terms of the quality and effectiveness of health services. Therefore, preventing occupational accidents in hospitals is one of the most important strategies to protect the health of both employees and patients. **Aim:** This study was conducted to examine occupational accidents that occurred between 2018 and 2022 in a public hospital retrospectively. **Material and Methods:** The study population consisted of

files of a total of 109 occupational accidents that occurred between 2018 and 2022 in a public hospital. In the files, the age, gender, and occupational group characteristics of those who had an accident, the year in which the occupational accidents occurred, the time of occurrence, the type, the unit where they occurred, the disability report status and the number of days of disability were evaluated. The data were transferred to the SPSS 25.0 package program. Mean, standard deviation, frequency and percentage values were used in the analysis of the data. Results: In this study, 49.5% (n=54) of the employees who had an occupational accident were in the age group of 40 years and above, 57.8% (n=63) were male, 32.1% (n=35) were cleaning staff and 23.9% (n=26) were nurses. The most of the workplace accidents occurred in 2022 (26.6%) and between 08.01-12.00(42.2%) hours, sharps injuries (44.0%) were placed in the first and most of the accidents occurred in the emergency unit (26.6%).17.4% (n=19) of those who had an accident received disability report and the average day of disability was 6.42 (SD=5.35). Conclusion and Recommendations: Cleaning staff and nurses had higher work accidents, sharps injuries were most common, occupational accidents occurred in emergency units and were seen the hours between 08.01 and 12.00 mostly. It is recommended that conducting surveys and follow-up studies on hospital employees will contribute to the evaluation of unregistered data on occupational accidents, the identification of underlying causes of occupational accidents and the development of occupational health and safety practices.

Keywords: Occupational health, Occupational safety, hospitals, occupational accidents, retrospective

1. Giriş

İş kazası, işin yapımı ve yürütümü sırasında meydana gelen tehlikeli durum ve tehlikeli davranışların zaman ve mekân şartlarında bir araya gelmesinden kaynaklanan ölüm, hastalık, yaralanma, zarar veya hasara sebebiyet veren istenmeyen olaylardır(OSHA Avrupa ISG Ajansı, 2022). Eurostat(EU-OSHA)'a göre Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde 2020 yılında gerçekleşen toplam iş kazası sayısı ise 2.7 milyon olup, ölümlü sonuçlanan iş kazası sayısı ise3355'tir. Eurostat, AB genelinde, 2020 yılında istihdam edilen 100.000 kişi başına ortalama 2.11 ölümlü kaza, istihdam edilen 100.000 kişi başına 1466 ölümcül olmayan kaza gerçekleştiğini bildirmiştir. İş yerindeki en yüksek standart ölümlü kaza insidansı Kıbrıs'ta kaydedilmiş(çalışan 100.000 kişi başına 5.12 ölüm) olup, bu durumu Bulgaristan (çalışan 100.000 kişi başına 4.52 ölüm) izlemiştir. Polonya, Yunanistan, Finlandiya, Almanya, İsveç ve Hollanda 2020 yılında istihdam edilen 100.000 kişi başına 1.5'ten az ölümcül kaza ile AB Üye Devletleri arasında en düşük standartlaştırılmış insidans oranlarını kaydetmiştir (Eurostat, 2020).

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (International Labour Organization, ILO) 2000-2016 yılları için paylaşmış olduğu ilk ortak tahminlerinde, dünyada her yıl yaklaşık 3 milyon kişinin işle ilgili hastalık ve yaralanma nedenlerinden hayatını kaybedeceği belirtilmiştir (Küresel İzleme Raporu, 2021). Elde edilen bu veriye göre de15 saniyede bir çalışanın işle ilgili bir kazadan veya hastalıktan dolayı hayatını kaybettiği göstermektedir. Türkiye'de ise, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) istatistik verilerine göre, 2020 yılında 384.262 iş kazası yaşanmış ve 1236 kişi iş kazası ve meslek hastalığı sonucu hayatını kaybetmiştir (SGK, 2021). Bu verilere göre, dünyada her yıl ölümlü sonuçlanan kazalardan binlerce kat daha fazla ölümlü sonuçlanmayan, önlenabilir iş kazası yaşandığı görülmektedir.

İşyerleri iş sağlığı ve güvenliği açısından ele alındığında tehlike sınıflarına göre; az tehlikeli, tehlikeli ve çok tehlikeli işyerleri olarak ayrılmaktadır. Bu tehlike sınıflarına uygun olarak verilmesi gereken hizmetlerin kapsamı ve uygulama süreleri belirlenmektedir. Sağlık hizmeti sunan hastaneler iş sağlığı ve güvenliği açısından çok tehlikeli sınıfta yer almaktadır (Resmi Gazete, 2012). Hastaneler birçok mesleği bünyesinde barındıran sağlık kuruluşlarıdır. Biyolojik, kimyasal, fiziksel, ergonomik, psikososyal gibi risklerin görüldüğü hastanelerde çalışanlar, çoklu risk faktörlerinin tamamının bir arada bulunma özelliğinden dolayı, diğer iş kollarında çalışanlarla karşılaştırıldığında, daha fazla hastalık, engellilik ve meslek hastalığı görülme olasılığı ile karşı karşıyadırlar (Bulut, Ünal & Şengül, 2020). Sağlık hizmeti veren hastanelerin diğer hizmet alanlarına göre daha kompleks bir yapıya sahip olması, çalışanların yaşadığı iş kazası sayılarının fazla olmasına neden olmaktadır. Hastane çalışanlarının maruz kaldığı iş kazalarının büyük bir çoğunluğu ölümlü sonuçlanmayan kazalar olmasının yanında meslek hastalığına yakalanma riski bulunmaktadır (Yüksel Ateş, 2022). Türkiye’de yaşanan iş kazalarının istatistikleri SGK tarafından yayımlanmaktadır. 2020 yılı için yayınlanan istatistiklere göre sağlık hizmeti veren hastanelerde yaşanan iş kazası sayısının 16.514 olarak görülmektedir ve bunlardan yedi tanesi ölümlü sonuçlanmıştır. Aynı yıl meslek hastalığına yakalanan hastane çalışanlarının 108’indendördü meslek hastalığı sonucu hayatını kaybetmiştir (Yüksel Ateş, 2022).

İş kazaları önlenabilir nedenlere bağlı gerçekleştiği için koruyucu uygulamalar ve proaktif yaklaşımlar açısından önemli bir halk sağlığı sorunudur. İş kazalarının önlenmesi için kazaların nedenlerinin belirlenmesi, alınabilecek önlemlerin uygulamaya geçirilebilmesi ve risk değerlendirmesi önem arz etmektedir. Bu çalışmadan elde edilen bulguların, iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarına önenebilirlik açısından destek sağlayabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle, bu çalışma, bir devlet hastanesinde 2018-2022 yılları arasında meydana gelen iş kazalarını retrospektif olarak değerlendirmek amacıyla yürütüldü.

2. Gereç ve Yöntem

2.1. Araştırma Türü

Bu çalışma, iş kazası kayıtlarının retrospektif yolla incelendiği tanımlayıcı tipte bir araştırmadır.

2.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Zonguldak il merkezinde bulunan bir devlet hastanesinin İş Sağlığı ve Güvenliği Birimi tarafından 2018-2022 yıllarına ait kayıt altına alınan toplam 109 iş kazasına ait dosya oluşturmaktadır. Araştırmada, örneklem seçimine gidilmeyip, dosyaların tamamına ulaşılmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Dokümanlar, hastanenin İş Sağlığı ve Güvenliği Birimi arşiv kayıtlarından elde edilmiştir. Değerlendirilen dokümanlar, kaza tanığı ifade tutanakları, kaza raporları, kazalı ifade tutanakları, kesici-delici alet yaralanması formu, iş güvenliği biriminin hazırlamış olduğu rapor ve tutanaklar ve olay yeri inceleme formlarıdır. Değerlendirme sonrasında araştırmacılar tarafından Tanıtıcı Form oluşturulmuş ve kayıtlar bu forma işlenmiştir. Tanıtıcı Form, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, iş kazası nedeniyle ilgili birime başvuranların yaş,

cinsiyet ve meslek grubunun değerlendirildiği üç soru yer almaktadır. İkinci bölümde ise, meydana gelen iş kazalarının gerçekleştiği yıl, oluş saati, türü, gerçekleştiği birim, iş görmezlik rapor durumu ve iş görmezlik gün sayısının değerlendirildiği altı soru yer almaktadır.

2.4.Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından 2018-2022 yılları arasında meydana gelen iş kazalarının geriye yönelik arşiv taraması yapılarak ve Tanıtıcı Forma kaydedilerek toplandı.

2.5.Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmanın yürütülebilmesi için Zonguldak Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Başkanlığı'ndan etik onay (11.01.2023/2023-01) ve Zonguldak İl Sağlık Müdürlüğü'nden kurum izni (E-30707382-799-208896117/13.02.2023) alındı.Araştırmada Helsinki Deklarasyonuna uygun hareket edildi.

2.6.Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmadan elde edilen veriler IBM SPSS 25 Paket programı ile değerlendirildi. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler (ortalama, standart sapma, frekans, yüzde değerleri) kullanıldı.

3.Bulgular

2018-2022 yılları arasında, iş kazası geçiren çalışanların yaş ortalaması 38.70 (SS=10.18) olup, %49.5'i (n=54) 40 yaş ve üzeri grupta, %57.8'i (n=63) erkek, %32.1'i (n=35) temizlik personeli ve %23.9'u (n=26) hemşiredir (Tablo 1).

Tablo 1. İş Kazası Geçiren Çalışanların Tanımlayıcı Özellikleri

Değişkenler	Frekans(n)	Yüzde (%)
Yaş	38.70±10.18 (Minimum 19, Maksimum 57)	
29yaş ve altı	26	23.9
30-39	29	26.6
40 yaş ve üzeri	54	49.5
Cinsiyet		
Kadın	46	42.2
Erkek	63	57.8
Meslek Grubu		
Temizlik personeli	35	32.1
Hemşire	26	23.9
Hekim	12	11.0
Tekniker	9	8.3
Stajyer	7	6.4
Diğer	20	18.3
Güvenlik görevlisi	5	4.6
Tıbbi sekreter	4	3.7
Veri hazırlama ve kontrol işletmeni	4	3.7
Paramedik	2	1.8
Sağlık memuru	1	0.9
Acil tıp teknikeri	1	0.9
Garson	1	0.9
Danışma personeli	1	0.9
Sterilizasyon personeli	1	0.9

Meydana gelen iş kazalarının en fazla 2022 yılında (%26.6, n=29) ve 08.01-12.00 saatleri arasında (%42.2, n=46) gerçekleştiği belirlenmiştir. İş kazalarının türleri incelendiğinde, ilk üç sırada kesici-delicialet yaralanması (%44.0, n=48), beyaz kod (%15.6, n=17) ve düşmenin (%13.8, n=15) yer aldığı tespit edilmiştir. Kazalar en fazla acil birimde (%26.6, n=29) gerçekleşirken, bu durumu sırasıyla servisler (%22.1, n=24) ve yoğun bakım ünitelerinin (%10.1, n=11) takip ettiği belirlenmiştir. Kaza geçirenlerin %17.4'ünün (n=19) iş göremezlik raporu aldığı ve iş göremezlik rapor günü ortalamasının 6.42 (SS=5.35) olduğu tespit edilmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Meydana Gelen İş Kazalarının Tanımlayıcı Özellikleri

Değişkenler	Frekans (n)	Yüzde (%)
Gerçekleştiği Yıl		
2018	25	22.9
2019	21	19.3
2020	19	17.4
2021	15	13.8
2022	29	26.6
Oluş Saati		
08.01-12.00	46	42.2
12.01-16.00	26	23.9
16.01-20.00	8	7.3
20.01-24.00	18	16.5
24.01-04.00	4	3.7
04.01-08.00	7	6.4
Türü		
Kesici-delici alet yaralanması	48	44.0
Beyaz kod	17	15.6
Düşme	15	13.8
Sıkışma	9	8.3
Zorlama-burkulma-çarpma-ağırılık kaldırma	4	3.7
Kan-vücut sıvılarına maruziyet	2	1.8
Elektrik çarpması	2	1.8
Diğer*	12	11
Gerçekleştiği Birim		
Acil	29	26.6
Servis	31	28.8
Yoğun bakım	11	10.1
Ameliyathane	5	4.6
Hastane eklentisi	4	3.7
Diyaliz Ünitesi	3	2.8
Endoskopi ünitesi	2	1.8
Laboratuvar	2	1.8
Morg	2	1.8
Poliklinik	4	3.6
Hasta Kayıt	2	1.8
Diğer	14	12.6
İş göremezlik raporu		
Var	19	17.4
Yok	90	82.6
İş göremezlik rapor günü	6.42±5.35 (Minimum 1, Maksimum 21)	

*:Diğer (Akrep sokması, antineoplastik ilaç sıçrama, ayağa tüp düşmesi, göze yabancı cisim batması, ağız bakımı sırasında hastanın çalışanın parmağını ısırması, kafaya malzeme düşmesi, kalp krizi, konteynirin ayağa düşmesi, köpek ısırması, monitörün parmağa düşmesi, yemek aspirasyonu, hastanın çalışanın parmağına vurması)

4.Tartışma

Bir devlet hastanesinde 2018-2022 yılları arasında meydana gelen 109 iş kazası incelendiğinde, 40 yaş ve üzeri gruptakilerin daha fazla iş kazası yaşadığı belirlenmiştir. Cebeci'nin çalışmasında ise, en fazla iş kazası geçiren grubun 30-39 yaş arası olduğu belirlenmiştir (Cebeci, 2013). İş kazalarının ortaya çıkış nedenleri arasında tecrübesizliğin önemli bir değişken (Taşkiran ve Semet,2023) olabileceği belirtilmekle birlikte, bu çalışmada iş kazası geçirenlerin yarısının 40 yaş ve üzeri grubunda yer aldığı bulgusu, çalışma yılı arttıkça çalışanların iş sağlığı ve güvenliği konusunda farkındalıklarının yüksek olabileceğini ve yaşanan iş kazası sonrası iş sağlığı ve güvenliği birimine daha fazla başvuru yapmış olabileceklerini düşündürmektedir. Ancak, yaşın veya çalışma yılının iş kazası yaşama durumu ile ilişkisinin daha net olarak ortaya konabilmesi ve bu kapsamda iş kazalarını önlemeye yönelik gerekli tedbirlerin planlanıp uygulamaya geçirilebilmesi için hastane çalışanlarının yaşadığı iş kazalarının değerlendirilmesine yönelik anket ve izlem çalışmalarının yapılması önerilmektedir.

Çalışmada, erkek çalışanların daha fazla iş kazası yaşadığı tespit edilmiştir. Literatürde bu konuda tutarsız bulgular yer almaktadır. Taşkiran ve Semet'in çalışmasında, erkeklerin daha fazla iş kazası yaşadığı bildirilmiştir (Taşkiran ve Semet,2023). Bununla birlikte, Üner ve diğerlerinin çalışmalarında ise, kadınların erkeklerden daha fazla iş kazası geçirdiği tespit edilmiştir (Üner ve diğerleri, 2022). Farklı çalışmalarda farklı sonuçların çıkması iş kazaları ile cinsiyetin doğrudan bir ilişkisinin olup olmadığını net olarak ortaya koymamaktadır. Bu bağlamda, cinsiyetin iş kazası yaşamada belirleyici rolünün olup olmadığının ortaya konulmasına katkı sağlayacak yeni ve büyük örneklem gruplu çalışmalara gereksinim duyulmaktadır.

Çalışmada, meslek gruplarına göre iş kazası yaşama sıklıkları incelendiğinde, temizlik personeli ilk sırada yer alırken, hemşireler ikinci sırada yer almaktadır. Benzer şekilde, İnci ve diğerlerinin çalışmalarında da temizlik personelinin en fazla sayıda iş kazası yaşadığı, hemşirelerin ise ikinci sırada yer aldığı tespit edilmiştir (İnci ve diğerleri, 2016). Diker ve Çakmak Barsbay'ın çalışmalarında ise, iş kazası geçiren meslek gruplarında hemşirelerin birinci sırada olduğu görülmektedir (Diker ve Çakmak Barsbay, 2023). Çalışanın yaptığı işin niteliği, bu iş özelinde gelişebilecek risk ve tehlikeler ve bu işin nasıl yapılacağı ile ilgili sürekli eğitim alması ve bu eğitimi sahaya yansıtması ile iş kazalarının sayısı azaltılabilecek ve önlenebilecektir. Bu kapsamda, yapılan işin nasıl, ne şekilde ve hangi güvenlik önlemlerine uyularak yapılması gerektiğine, kişisel koruyucu donanımların neler olduğu ve bu koruyucuların nasıl kullanılması gerektiğine dair prosedürlerin oluşturulması veya mevcut olan prosedürlerin eğitim verilerek uygulanması sağlanmalıdır (www.mevzuat.gov.tr). Çalışma bulguları, iş kazaları açısından temizlik personeli ve hemşirelerin riskli meslek grupları olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Temizlik personelinin yaşadığı iş kazalarının tıbbi atık atarken-toplarken ve dökerken meydana gelmiş olabileceği düşünülmektedir. Hemşirelerin yaşadığı iş kazalarının ise, iş yoğunluğu ve hemşire sayısının yetersizliğine bağlı yorgunluk, dikkatin azalması, uyku sorunları ve standart koruyucu önlemlere uyumun azalması, invaziv işlemlerin sıklığının fazla olması (damar yolu açılması, enjeksiyon yapma, kan alma, kan şekeri ölçümü vb.) gibi nedenlerden dolayı kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda, temizlik personeli ve hemşirelerde iş kazalarını önlemeye

yönelik girişimler planlanabilmesi için iş kazalarının altında yatan nedenlerin kök-neden analizlerinin yapılması gerekmektedir

Bu çalışmada, 2018 yılından sonra iş kazalarında bir düşüş olduğu, ancak, 2022 yılında bir yükseliş meydana geldiği ve en fazla kazanın 2022 yılında gerçekleştiği görülmektedir. Bu yükselişin sebebi bu yılda işe yeni başlayan personel sayısında artış olması ve buna bağlı olarak iş kazası geçirme sıklığının artmış olması düşünülebilir. Taşkıran ve Semet, iş kazalarının ortaya çıkış nedenleri arasında tecrübesizliğin önemli etken olabileceğini belirtmektedir (Taşkıran ve Semet, 2023). Ayrıca, 2022 yılında meydana gelen iş kazası sayısındaki artış, çalışanların iş sağlığı güvenliği konusunda farkındalıklarının zaman içindeki artmasının bir göstergesi olarak da düşünülebilir. Cebeci'nin çalışmasında, son bir yılda iş kazası yaşayanların %83.0'ünün ve meslek hayatları boyunca iş kazası yaşayanların %91.0'ünün iş kazası bildiriminde bulunmadıkları tespit edilmiştir (Cebeci, 2013). İş kazası sonrası süreci yönetirken, bildirim yapmayan çalışanların varlığı göz önünde bulundurulduğunda, bu kişilerin de süreç içerisine dahil edilmesi hedeflenmelidir. Bu kapsamda iş sağlığı ve güvenliği birimi etkin şekilde rol almalıdır.

Çalışmada, kazaların en çok 08:01-12:00 saatleri arasında meydana geldiği belirlenmiştir. Benzer şekilde, Üner ve diğerleri 08:00-12:59 saatleri arasında, Taşkıran ve Semet 06:00-12:00 saatleri arasında iş kazalarının en fazla yaşandığını bildirmiştir (Üner ve diğerleri, 2022; Taşkıran ve Semet, 2023). Çalışma bulguları, iş kazalarının daha fazla sabah saatlerinde meydana geldiğini göstermesi açısından önemlidir. İş kazalarının meydana gelme sıklığının özellikle sabah saatlerinde yüksek olmasının temel nedenleri arasında, iş yoğunluğunun fazla olması (Diker ve diğerleri, 2023), çalışanların işe başlarken dikkatlerini toplamadan ve çevreye uyum sağlamadan görevlerine odaklanmaya çalışmaları sayılabilir (Durduran ve diğerleri, 2019). Bu bağlamda, özellikle sabah saatlerinde iş kazası görülme sıklığını azaltmak için; dinlenmiş ve uyanık personel ile işe başlama, ekipman kontrolü, güvenlik kontrolleri, eğitimlerin artırılması ve dikkat dağıtıcı unsurların azaltılması gibi önlemler alınabilir.

Çalışmada, iş kazalarının en sık kesici-delici alet yaralanmalarına bağlı geliştiği tespit edilmiştir. Farklı hastanelerde yapılan benzer çalışmalarda da en fazla kesici-delici alet yaralanmalarına bağlı iş kazalarının yaşandığı tespit edilmiştir (Diker ve Çakmak Barsbay, 2023; Taşkıran ve Semet, 2023; Üner ve diğerleri, 2022; İnci ve diğerleri, 2016). Kesici-delici alet yaralanmaları, parenteral yolla enfeksiyon bulaşma riskini arttırdığı için iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları açısından önceliklidir (Akgün, 2015). Bu bağlamda, kesici-delici alet yaralanmalarına neden olan bireysel faktörler belirlenerek, kesici-delici aletlerin güvenli bir şekilde kullanımı ve imha edilmesi konusunda eğitimler düzenlenmeli ve uygun koruyucu ekipmanlar kullanılması konusunda farkındalık kazandırılması önemlidir.

Bu çalışmada, iş kazalarının en fazla acil serviste yaşandığı belirlenmiştir. Benzer şekilde, Cebeci'nin çalışmasında da iş kazalarının en fazla acil servislerde gerçekleştiği tespit edilmiştir (Cebeci, 2013). Taşkıran ve Semet ise, iş kazalarının en fazla yoğun bakım ünitelerinde meydana geldiğini belirtmiştir (Taşkıran ve Semet, 2023). Araştırma sonuçları, iş kazalarının sıklıkla acil servisler ve yoğun bakımlarda görülmesi açısından dikkat çekicidir. Acil servisler, beklenmedik ve hızlı müdahale gerektiren tıbbi durumların tedavisi için tasarlanmış, çalışma açısından yüksek riskli birim olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle, bu birimlerde çalışan hastane personeli, çeşitli tehlikelere maruz kalabilir. İş sağlığı ve

güvenliği kapsamında sağlık kurumlarında oluşabilecek kazaların önlenmesinde en önemli basamak riski kaynağında yok etmektir (www.mevzuat.gov.tr). Riskin kaynağını yok etmek veya azaltmak, potansiyel tehlikelerin ortadan kaldırılması veya en aza indirilmesi anlamına gelmektedir. Bu nedenlerden dolayı, acil servislerde çalışan sağlık personelinin iş sağlığı ve güvenliği konusunda dikkatli olması ve uygun koruyucu önlemleri alması önemlidir.

İş yerlerinde yaşanan kazaların bir diğer boyutu da kaza sonrasında deneyimlenen iş göremezlik durumu ve iş göremezlik nedeniyle kaybedilen gün sayısıdır. Ülkemiz, kaza sonrası iş göremezlik açısından incelenen dört ülke arasında, en yüksek sıklığa sahiptir. Bu değer, Almanya ve Finlandiya gibi iş sağlığı ve güvenliğine çok önem veren ülkelerden 10 kat daha fazladır (Ceylan, 2011). Bu çalışmada, iş kazası geçirenlerin yaklaşık beşte birinin iş kazası sonrası iş görmezlik raporu aldığı ve iş görmezlik gün ortalamasının altı gün olduğu tespit edilmiştir. İş göremezlik raporunun birey, hastane ve iş gücünü zayıflatma üzerindeki olumsuz etkileri göz önüne alındığında, iş kazalarına yönelik önlemlerin öncelikle çalışan sağlığını korumak amacıyla alınması büyük önem taşımaktadır. Çünkü, iş kazaları sonucu oluşan iş göremezlik raporları, bireyin yaşam kalitesini ve gelirini etkilerken, hastanelerin kaynaklarını da yoğun bir şekilde kullanmasına neden olmaktadır. Ayrıca, iş kazaları nedeniyle çalışanların iş gücü dışında kalması, iş verimliliğini azaltırken, ekonomik kayıplara da yol açmaktadır (Bekar ve diğerleri, 2017). Bu nedenle, iş kazalarını önlemek için alınacak tedbirler hem bireyin hem de toplumun sağlığı ve ekonomik refahı açısından büyük önem arz etmektedir.

5.Sonuç ve Öneriler

Bir devlet hastanesinde 2018-2022 yılları arasında meydana gelen iş kazalarının retrospektif olarak değerlendirildiği bu çalışma sonucunda; iş kazası yaşayanların yarısının 40 yaş ve üzeri grupta olduğu, erkek çalışanların daha fazla iş kazası yaşadığı, en fazla temizlik personelinin ve ardından hemşirelerin iş kazası nedeniyle iş sağlığı ve güvenliği birimine başvurduğu, iş kazalarının en fazla 2022 yılında gerçekleştiği, iş kazalarının en sık 08.01-12.00 saatleri arasında ve acil biriminde meydana geldiği, kaza türleri açısından kesici-delici alet yaralanmalarının ilk sırada yer aldığı, iş kazası yaşayanların yaklaşık beşte birinin iş göremezlik raporu aldığı ve alınan iş göremezlik rapor gün ortalamasının 6.42 (SS=5.35) olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmadan elde edilen bulgular, iş sağlığı ve güvenliği birimi tarafından kayıt altına alınan verilerle sınırlı kaldığı için meydana gelen iş kazalarının sıklığını ve nedenleri belirleme konusunda sınırlıdır. Bu nedenle, hastane çalışanları için anket ve izlem çalışmalarının yapılması, iş kazalarına ait kayıt dışı verilerin değerlendirilmesine, iş kazalarına neden olan risklerin belirlenmesine ve iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Akgün, S. (2015). Sağlık sektöründe iş kazaları. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi* 2, 67-75.
- Bekar, İ., Oruç, D. ve Bekar, E. (2017). İş kazası ve meslek hastalıklarının maliyeti (2005-2014). *Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 3(3), 479-489.
- Bulut, A., Ünal, E. ve Şengül, H. (2020). Bir kamu hastanesinde iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının değerlendirilmesi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 23(1), 1-22.

- Cebeci, H. (2013). Work-related accidents and employees safety in the hospitals: an application at Karabuk City Centre. *Business & Management Studies: An International Journal*, 1(1), 62-82.
- Ceylan, H. (2011). Türkiye'deki iş kazalarının genel görünümü ve gelişmiş ülkelerle kıyaslanması. *Uluslararası Mühendislik Araştırma ve Geliştirme Dergisi*, 3(2), 18-24.
- Diker, H. ve Çakmak Barsbay, M. (2023). Hastanelerde meydana gelen iş kazalarının incelenmesi: bir devlet hastanesi örneği. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 26(1), 99-114.
- Durduran, Y., Demir, L. S., Uyar, M., Demirtaş, A., Erdoğan, A. ve Arbağ, H. (2019). Sağlık çalışanlarında iş kazası ve ramak kala olaylara retrospektif bakış. *Kocatepe Tıp Dergisi*, 20(3), 131-136.
- Eurostat Fatal and non-fatal accidents at work by NACE. Erişim Adresi: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Fatal_and_non_fatal_accidents_at_work_by_NACE.png
- International Labour Organization. Erişim Adresi: https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_902220/lang--en/index.htm
- İnci, E. İ., Bilişli, Y. ve Hizay, D. (2016). İş kazalarına maruz kalan sağlık çalışanlarının bildirimlerinin değerlendirilmesi: üniversite hastanesi örneği. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 3(3), 83-88.
- İş sağlığı güvenliği kanunu Resmî Gazete Tarihi: 30.06.2012 Resmî Gazete Sayısı: 28339. Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6331&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- Osha 1999. "Osha technical manual, TED 1-0.15A, Sec VI, Chapt II: Categorization of drugs as hazardous" Erişim Adresi: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---lab_admin/documents/publication/wcms_819788.pdf
- Resmî Gazete. Atıf: Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/12/20121226-11.htm>
- SGK, İstatistik Yıllıkları İş Kazası ve Meslek Hastalığı İstatistikleri. Erişim Adresi: www.sgk.gov.tr
- Taşkıran, N. ve Semet, D. (2023). Sağlık Çalışanlarında iş kazalarının retrospektif analizi: Finne-Kinney risk Değerlendirmesi. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 10(1), 83-98.
- Üner, E., Saygılı, T. ve Bayrakal, Y. (2022). Özel bir sağlık kuruluşunda çalışan personellerin geçirmiş oldukları iş kazalarının retrospektif olarak incelenmesi. *Uluslararası Anadolu Akademik Çevrimiçi Dergi Sağlık Bilimleri*, 8(3), 80-92.
- Yüksel Ateş, D. (2022). *Hastane çalışanlarının iş kazalarının analizi: bir sağlık grubu vaka çalışması*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.

Beyanlar

Bu makale, herhangi bir toplantıda sözlü/poster bildiri olarak sunulmamış ya da bildiri kitapçıklarında tam metin ve/veya özeti basılmamıştır. Araştırmanın yapılmasında herhangi bir kurum/kuruluş/şahıstan herhangi bir destek alınmamıştır. Makale tez çalışmasından üretilmemiş, ve yazarlar herhangi bir çıkar çatışması beyan etmemektedir. Yazar katkıları Fikir: HKA, DOK; Tasarım: HKA, DOK; Denetleme: HKA, DOK; Kaynaklar: HKA, DOK; Veri toplama ve/veya işleme: HKA, DOK; Analiz ve/veya yorum: HKA, DOK; Literatür taraması: HKA, DOK; Yazı yazan: HKA, DOK; Eleştirel inceleme: HKA, DOK.

Araştırmanın yürütülebilmesi için Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Başkanlığı'ndan (11.01.2023/2023-01) ve Zonguldak İl Sağlık Müdürlüğü'nden (E-30707382-799-208896117/13.02.2023) yazılı izin alındı. Araştırma süresince Helsinki Deklarasyonuna uygun hareket edildi.

Extended Abstract

Introduction: Occupational accidents are undesirable events that cause death, illness, injury, harm or damage resulting from the combination of dangerous situations and dangerous behaviors that occur during the construction and execution of the work under time and place conditions. Since hospitals are high-risk working environments, the safety and health of hospital employees are extremely important in terms of the quality and effectiveness of health services. Therefore, preventing occupational accidents in hospitals is an important public health problem to protect the health of both employees and patients. In order to prevent occupational accidents, it is important to determine the causes of accidents, put into practice the precautions that can be taken, and risk assessment. **Aim:** This study was conducted to retrospectively examine occupational accidents that occurred between 2018 and 2022 in a public hospital. **Material and Methods:** The population of the research consisted of files of a total of 109 occupational accidents that occurred between 2018 and 2022 in a public hospital. In the files, the age, gender and occupational group characteristics of those who had an accident, the year in which the occupational accidents occurred, the time of occurrence, the type, the unit where they occurred, the disability report status and the number of days of disability were evaluated. The data were transferred to the SPSS 25.0 package program. Mean, standard deviation, frequency and percentage values were used in the analysis of the data. **Results:** In this study, 49.5% (n=54) of the employees who had a occupational accident were in the age group of 40 years and above, 57.8% (n=63) were male, 32.1% (n=35) were cleaning staff and 23.9% (n=26) were nurses. It was observed that the most workplace accidents occurred in 2022 (26.6%) and between 08.01-12.00 (42.2%); Sharps injuries (44.0%) were found to be in the first place and most of the accidents occurred in the emergency unit (26.6%); It was determined that 17.4% (n=19) of those who had an accident received an incapacity report and the average day of incapacity report received was 6.42 (SD=5.35). **Conclusion and Suggestions:** In the research, it was determined that cleaning staff and nurses had the most work accidents, sharps injuries were most common, occupational accidents occurred most in emergency units, and the hours between 08.01 and 12.00 were risky in terms of occupational accidents. It is thought that conducting surveys and follow-up studies on hospital employees will contribute to the evaluation of unregistered data on occupational accidents, the identification of risks that cause occupational accidents and the development of occupational health and safety practices.